

Actieplan tegen fietsdiefstal

Actie 3 van het Good Service-luik van Good Move

BRUXELLES MOBILITÉ

SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

Juli 2021

Bibliografie

Londen:

<http://content.tfl.gov.uk/cycle-security-plan.pdf>

Gent:

www.mobiliteitgent.be/sites/default/files/media/20140513_PU_40458_%20

[rapport%20fietsdiefstalPrévention_HR_1.pdf](http://rapport%20fietsdiefstalPr%C3%A9vention_HR_1.pdf)

Utrecht:

[www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/nieuws/2015/utrecht_actieplan
–
fietsdiefstal.pdf](http://www.hetccv.nl/binaries/content/assets/ccv/nieuws/2015/utrecht_actieplan_fietsdiefstal.pdf)

Enquête over fietsdiefstal in Brussel (Fietsobservatorium):

www.provelo.be/sites/default/files/etudes/enquete_vols_2013_resultats_0.pdf

Vademecum fietsparkeervoorzieningen: [https://mobilite-](https://mobilite-mobiliteit.brussels/sites/default/files/vm_7_-fietsvoorzieningen-web.pdf)

[mobiliteit.brussels/sites/default/files/vm_7_-fietsvoorzieningen-web.pdf](https://mobilite-mobiliteit.brussels/sites/default/files/vm_7_-fietsvoorzieningen-web.pdf)

Leidraad fietsdiefstal - Federale overheid (2014):

[https://www.besafe.be/sites/default/files/2018-
05/leidraad_fietsdiefstal.compressed.pdf](https://www.besafe.be/sites/default/files/2018-05/leidraad_fietsdiefstal.compressed.pdf)

Masterplan Fietsparkeren:

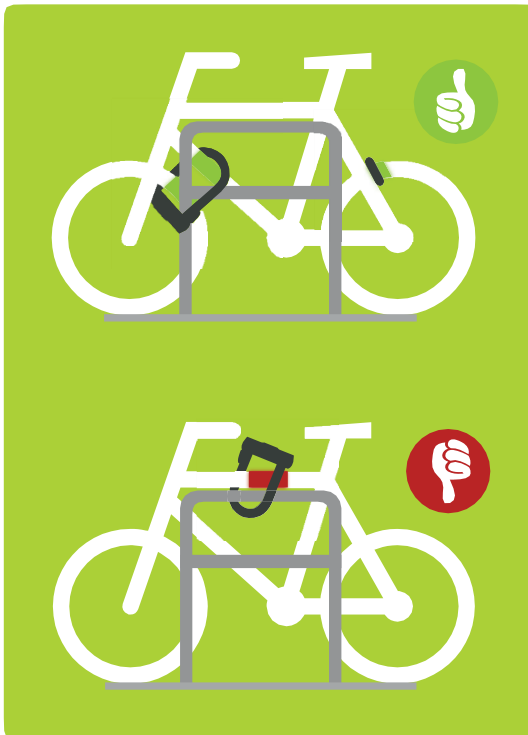
[https://mobilite-mobiliteit.brussels/sites/default/files/2021-
02/Masterplan%20Fietsparkeren.pdf](https://mobilite-mobiliteit.brussels/sites/default/files/2021-02/Masterplan%20Fietsparkeren.pdf)

Inhoud

Inleiding

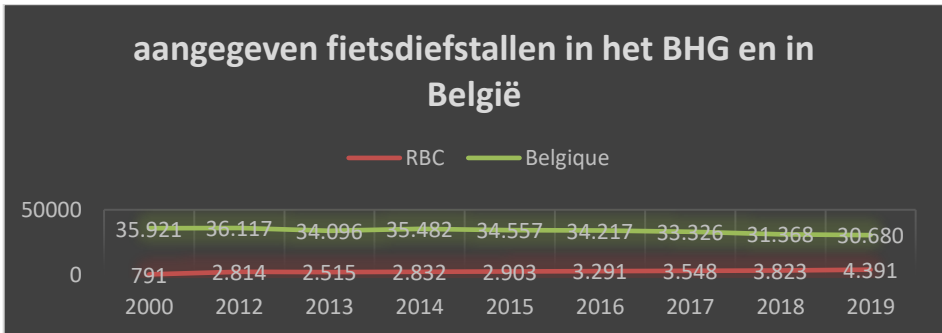
1. *Engineering*
2. *Enforcement*
3. *Evaluatie*
4. *Engagement*
5. *Educatie*

Inleiding

Context

In 2019 werden er 4.391 fietsdiefstallen aangegeven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dat is een stijging met 15% t.o.v. 2018. Bij deze cijfers moet de kanttekening worden geplaatst dat ook het aantal fietsers is toegenomen, maar toch zijn ze goed voor 14% van alle fietsdiefstallen in België, wat een aanzienlijke stijging is (het cijfer bedroeg immers 2% in 2000 en 8% in 2014).

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het gevecht tegen fietsdiefstal aan het verliezen. We schatten dat een derde van de slachtoffers de diefstal van hun fiets aangeven, waardoor we vermoeden dat dit slechts het topje van de ijsberg is¹. We denken dus dat er in ons Gewest elk jaar zo'n 15.000 fietsen worden gestolen.

Fietsdiefstal gebeurt op specifieke plaatsen. Sommige gemeenten worden zwaar getroffen en plaatsen zoals de omgeving van (metro)stations en uitgaansplekken zijn hotspots voor deze dieven.

In 2013 heeft het Fietsobservatorium de slachtoffers bevraagd en de omstandigheden van deze misdrijven bestudeerd². Meer dan de helft van de Brusselse fietsers was al eens het slachtoffer van fietsdiefstal. In ongeveer een derde van alle gevallen sloegen de misdadigers hun slag in woningen, garages of binnenplaatsen. In de andere gevallen werden de fietsen gestolen in openbare ruimten. Fietsdiefstal op privédomein is dus niet te verwaarlozen.

1. Veiligheidsmonitor 2008-2009

http://www.moniteurdesecurite.policefederale.be/assets/pdf/2008_2009/reports/grote_tendensen_2008.pdf (p. 40)

2. Observatorium Pro Velo 2013 www.provelo.be/sites/default/files/etudes/enquete_vols_2013_resultats_0.pdf

Waarom ?

Fietsdiefstal vertraagt de verdere beoefening van deze verplaatsingswijze. Dit fenomeen roept de Good Move-doelstelling om fietsverplaatsingen tegen 2030 te verdrievoudigen een halt toe. Uit studies blijkt dat een fietsdiefstalslachtoffer op de drie daarna niet meer fietst. Het aantal personen dat niet meer durft te fietsen uit angst dat de fiets opnieuw gestolen wordt, is moeilijk in te schatten. Het gaat hier dus om tal van gemiste kansen.

De collectieve kost van fietsdiefstallen voor de slachtoffers bedraagt meerdere miljoenen per jaar. Nadat hun fiets werd gestolen, kopen de personen in kwestie een minder kwalitatieve fiets, wat de veiligheid en het fietsplezier niet ten goede komt.

Om die redenen is een gecoördineerde aanpak van de fietsdiefstalproblematiek essentieel, en werd er in 2016 een eerste actieplan tegen fietsdiefstal opgesteld. Dit document is dus een bijwerking van dat actieplan tegen fietsdiefstal en werd goedgekeurd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering op 2 september 2021. Het betreft een reeks maatregelen en acties waarmee we het probleem op alle niveaus willen aanpakken, te weten: op het vlak van infrastructuur, door dergelijke misdrijven te bestraffen, door mensen bewust te maken en door onze inspanningen gevoelig op te trekken.

Het tweede actieplan tegen fietsdiefstal wil dit fenomeen indijken en heeft als algemene doelstelling het risico op fietsdiefstal tegen 2030 te halveren. Een indicator moet worden bestudeerd met het oog op de monitoring van deze doelstelling. De doelstelling moet ook samenhangen met het GVPP. Dit Globaal Veiligheids- en Preventieplan legt de doelstellingen en prioriteiten inzake "eigendomsdelicten" vast, zoals fietsdiefstal. "Het GVPP legt een algemeen strategisch referentiekader vast voor de periode 2017-2020. Het gaat vooraf aan de goedkeuring van de zonale veiligheidsplannen (ZVP) en houdt rekening met het Nationaal Veiligheidsplan (NVP) en de Kadernota Integrale Veiligheid (KIV). Bovendien bevat het maatregelen die al deel uitmaken van sommige zonale plannen en dus nu in voege treden in een ruimer gebied. Ook de zes politiezones zijn dus betrokken bij het proces. Zij moeten hun ZVP's inpassen in het voorgelegde algemene kader."

Het gewestelijke mobiliteitsplan Good Move legt de acties en doelstellingen voor het fietsbeleid tegen 2030 vast. Het "Good Service-

luik" voorziet in acties ter bestrijding van fietsdiefstal. Dit actieplan is daar de concretisering van. De acties ter bestrijding van fietsdiefstal moeten worden toegelicht en uitgewerkt in een actieplan met een concrete doelstelling, een planning en, desgevallend, een begroting en de bepaling van de betrokken actoren (waaronder een aanstuurder).

Hoe?

Met het oog op de uitwerking van dit plan hebben we het eerste actieplan 2016-2020 geëvalueerd. De inspiratie voor dat eerste plan kwam van andere steden zoals Utrecht, Gent en Londen.

Ook al werd het merendeel van de acties uitgevoerd (of goedgekeurd, zoals het Masterplan Fietsparkere begin 2021) toch is het aantal fietsdiefstallen niet afgenomen, integendeel zelfs. Hoewel we de stijging van het aantal fietsdiefstallen kunnen toeschrijven aan de algemene gebruikstoename van de fiets (de percentages komen overeen), betekent dit echter dat de acties van het vorige plan onvoldoende doeltreffend waren om het risico op fietsdiefstal te verminderen.

Dit nieuwe actieplan tegen fietsdiefstal behoudt het principe van de vijf E's, te weten: *Engineering*, *Enforcement*, *Evaluatie*, *Engagement* en *Educatie*. Deze vijf begrippen moeten ervoor zorgen dat alle aspecten van deze problematiek in aanmerking komen en dat alle partners hun te verwezenlijken taak uitvoeren. Voor elke actie zijn er doelstellingen, actoren en een planning. Elke in dit document voorgestelde planning is vooruitlopend.

1. Engineering

De *Engineering* omvat alle maatregelen met betrekking tot het materiaal, met name: er moet in beveiligde fietsenstallingen worden voorzien, zowel thuis als op de plaats van bestemming.

Begin 2021 heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een **Masterplan Fietsparkeren** goedgekeurd. Dat Masterplan werd opgesteld tussen 2018 en 2020 door alle daarbij betrokken actoren, te weten: Brussel Mobiliteit, parking.brussels, de gebruikers, de NMBS, de MIVB, urban.brussels, Leefmilieu Brussel, enz.

In een voorafgaande studie werd een diagnose van de vraag en het aanbod uitgevoerd, werden de rollen van elke operator vastgelegd en werd er een actieplan opgemaakt met twintig speerpuntacties met het oog op het beheer, de reglementering, de intermodaliteit, de ontwikkeling, de optimalisering en de marketing van beveiligde fietsenstallingen.

Het Gewestelijk Parkeeragentschap wordt verzocht de **referentieoperator** voor deze maatregel te worden en opdrachten ter zake van Brussel Mobiliteit over te nemen. Het agentschap heeft begin 2021 het door de vzw Cyclo opgerichte beheerplatform cycloparking.brussels overgenomen met een Europese subsidie van het EFRO-fonds.

De verschillende wegbeheerders blijven wel verantwoordelijk voor het plaatsen van fietsnietjes in de openbare ruimte. De doelstellingen daarvan staan in het Gewestelijk Parkeerbeleidsplan (GPBP).

In 2019 werden er grote parkings aangelegd in de premetrostations Beurs en De Brouckere.

Acties	Partners	Planning
1.1. Uitvoering van het Masterplan Fietsparkeren	Piloten: Gewestelijk Parkeeragentschap, Brussel Mobiliteit Betrokken actoren: NMBS, MIVB, Urban, gemeenten, gebruikers	<p>Het plan werd begin 2021 goedgekeurd.</p> <p>2021: Oprichting van een sturingsstructuur waarin alle betrokken actoren rond de tafel worden gebracht</p> <p>Jaarlijks: vastlegging van de doelstellingen en het budget per type fietsenstalling (box, instructies, wijkparking, grote parking) en per locatie (thuis, op de bestemming, intermodaal).</p>
1.2. Installatie van omgekeerde U-beugels (een nieuw model dat doorzagen onmogelijk maakt)	Piloot: Brussel Mobiliteit	<p>2021: lopende</p> <p>Monitoring en cartografie van het aanbod en de vraag door parking.brussels</p> <p>2021: Begin van systematische plaatsing van fietsnietjes op vijf meter voor voetgangersoversteekplaatsen</p> <p>Budget: Brussel Mobiliteit (werken op de gewestwegen, subsidies voor de gemeentewegen)</p>
1.3. Steun aan de gemeenten voor de plaatsing van fietsenstallingen, buurtparkings en fietsboxen	Piloot: Brussel Mobiliteit Partner: parking.brussels Betrokken actoren: gemeenten	<p>via jaarlijkse subsidies</p> <p>Fietsboxen worden aangekocht via een door PB aangestuurde aankoopcentrale.</p>
1.4. Actieve medewerking aan de oprichting van een nationaal fietsregistratieplatform	Piloot: FOD Mobiliteit Betrokken actoren: Brussel Mobiliteit, de twee andere gewesten	<p>Begin 2021: kick-off van de werkgroepen voor oprichting van het nationale platform</p>
1.5. Voortzetting van het Brusselse depot voor (terug)gevonden fietsen	Piloten: Brussel Mobiliteit, Cyclo Partner: de politiezones	<p>Continu</p> <p>Budget: Brussel Mobiliteit</p> <p>2021: publicatie van gevonden fietsen op een Facebook-pagina; verder te ontwikkelen in functie van wat er gebeurt met het nationale platform.</p> <p>Ook vanaf 2021: Zoektocht naar meer ruimte voor het depot en verdere ontwikkeling in samenhang met het ReBike-project</p>

1.6. Hackathon
"Innovatie inzake
fietsbeveiligingsm
aatregelen"

Piloot: Brussel Mobiliteit
Partner: Innoviris, Parking
Brussels, fietsverenigingen et
geïnteresseerde partners uit de
privé-sector

2023: eerste hackathon
(ideeënbeurs)

2. *Enforcement*

De versterking van de controle en bestraffing of de *Enforcement* is een belangrijk element tegen fietsbestrijding. Zolang dieven de indruk hebben dat de strijd tegen fietsdiefstal geen prioriteit van de rechterlijke instanties is en zij geen risico op sancties lopen, zal fietsdiefstal een wijdverspreide vorm van criminaliteit blijven.

Om de krachten te bundelen, zullen het werk van de politie en de bestraffing op elkaar moeten worden afgestemd. Om de ingezette middelen te verhogen, moet de strijd tegen fietsdiefstal worden opgenomen in de prioriteiten van de zonale veiligheidsplannen.

De Enforcement maakt het mogelijk:

- te strijden tegen georganiseerde fietsdiefstal, onder meer via lokfietsen, en door hotspots intensief te monitoren;
- het doorverkopen van gestolen fietsen op markten en op het internet te voorkomen;
- gevonden fietsen terug te bezorgen;
- de obstakels voor het aangeven van fietsdiefstal weg te werken.

De Enforcement houdt ook in dat er normen worden opgelegd: bijvoorbeeld controleren of de in het kader van de bedrijfsvervoerplannen opgelegde fietsenstallingen wel degelijk werden geïnstalleerd. De normen, zoals de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening, moeten ook worden herzien en moeten overeenstemmen met de aanbevelingen uit het Masterplan Fietsparkeren.

Acties	Partners	Planning
2.1. Opvolging van de uitvoering van de taskforce "Fietsdiefstal" en deelname aan het interfederale overleg	<p>Aanstuurders: Brussel Mobiliteit</p> <p>Partner: Brussel Preventie en Veiligheid</p> <p>Betrokken actoren: politiezones, parket, fietsenmakers, fietsersverenigingen (Gracq, Fietsersbond, Ateliers Voot, Pro Velo), Cyclo, Gewestelijk Parkeeragentschap, Traxio, Leefmilieu Brussel</p>	Brusselse TF: Halfjaarlijks
2.2. Het personeelsbestand van de actoren versterken die verantwoordelijk zijn voor de coördinatie	Aanstuuder: de Regering	2021: identificatie van de behoeften 2022-2023: aanwerving van bijkomend personeel
2.3. Proefproject lokfietsen en tracking van privéfietsen	<p>Aanstuuder: Brussel Mobiliteit</p> <p>Partner: Brussel Preventie en Veiligheid, federale taskforce "fietsdiefstal"</p> <p>Betrokken actoren: politiezones (nog te bepalen), parket</p>	In 2021 opnieuw uit te schrijven proefproject met de politiezones, op te starten testen met trackers voor privéfietsen (zie 1.6), op voorwaarde van akkoord van het Parket.
2.4. Rekening houden met de strijd tegen fietsdiefstal in het actieplan van Brussel Preventie en Veiligheid	Aanstuurders: Brussel Preventie en Veiligheid, politiezones	2021: integratie van de doelstellingen in de respectieve plannen
2.5. De aangifte van fietsdiefstal stimuleren (police-on-web)	<p>Aanstuurders: Brussel Mobiliteit</p> <p>Partners: Brussel Preventie en Veiligheid, politiezones</p>	Continu
2.6. Strijd tegen fietsdiefstal in <i>hotspots</i> en tegen doorverkoopplaatsen	<p>Aanstuurders: politiezones</p> <p>Partners: parket, Brussel Preventie en Veiligheid</p>	Te bepalen per politiezone
2.7. Een fietsagent per politiezone	<p>Aanstuuder: de politiezones</p> <p>Partners: Brussel Preventie en Veiligheid, Brussel Mobiliteit</p>	2023: elke politiezone stelt een of meerdere coördinerende agenten aan

2.8. De normen van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) inzake fietsparkeren herzien

Aanstuurder: Urban
Partner: Brussel Mobiliteit

2022-2023: In samenhang met de aanbevelingen uit het Masterplan Fietsparkeren

3. Evaluatie

Een doeltreffende strijd tegen fietsdiefstal kan niet worden gevoerd zonder een goede kennis van het fenomeen. Men moet beschikken over het juiste aantal gestolen fietsen, een kaart van de gevoelige locaties, informatie over de door de dieven gebruikte methodes, kennis van de plaats van bestemming van de fietsen, enz.

Naast de cijfers van de politiezones blijft ook een kwalitatieve analyse van de omstandigheden, de plaatsen waar diefstallen hebben plaatsgevonden en de gebruikte fietsloten noodzakelijk.

Brussel Preventie en Veiligheid (BPV) beschikt over een team van deskundigen ter zake die dit luik betreffende de strijd tegen fietsdiefstal kracht kunnen bijzetten.

Het is tot slot belangrijk de in het kader van dit plan ondernomen acties te evalueren, opdat de meest doeltreffende middelen worden gebruikt.

Acties	Partners	Planning
3.1. Verzameling van cijfergegevens over fietsdiefstal	Aanstuurder: Brussel Preventie en Veiligheid Partners: politiezones, federale politie (statistieken)	2021 of 2022: eerste verslaggeving (nog te bevestigen)
3.2. Enquête over fietsdiefstal	Pro Velo (in het kader van het fietsobservatorium)	Om de drie jaar Budget: Brussel Mobiliteit 2021: volgende enquête
3.3. Evaluatie van de acties	Taskforce	Continu

4. Engagement

Het *Engagement* veronderstelt de samenwerking van alle mogelijke partners aan fietsdiefstalpreventie. Dat betekent ook dat de gemeenschapswachten, fietsersverenigingen, fietsmakers, supermarkten, enz. bijvoorbeeld deelnemen aan bewustmakingsacties en andere.

Het is ook wenselijk dat de fietsgemeenschap zelf acties opzet om fietsdiefstal te voorkomen.

Acties	Partners	Planning
4.1. Opvolging van het engagement via de taskforce "Fietsdiefstal"	Taskforce	Halfjaarlijks
4.2. Verwijdering van achtergelaten fietsen en fietswrakken	Piloot: Brussel Mobiliteit Partner: parking.brussels, de gemeenten (Fix My Street)	2021: Parking Brussels en Brussel Mobiliteit voeren een unieke procedure in na de goedkeuring van het Masterplan Fietsparkeren
4.3. Recyclage van achtergelaten fietsen en overhandiging van fietsen (sociale actie, via het centrale depot)	Vzw Cyclo	Continu
4.4. Registratie van fietsen op het mybike.brussels-platform	Piloten: Brussel Mobiliteit Betrokken actoren: politiezones, fietsmakers, fietsersverenigingen (Cyclo Fietspunt, Pro Velo, Ateliers de la rue Voot, Fietsersbond, Gracq)	2021-2022: nieuwe acties om het platform te promoten, integratie in een nationaal systeem en sterkere samenwerking met de fietsmakers Publicatie van gevonden fietsen op de sociale media, in samenwerking met de politiezones Budget: Brussel Mobiliteit

<p>4.5. Aankoopbonnen voor kwalitatieve fietsensloten bij Brusselse fietsmakers</p>	<p>Piloot: Brussel Mobiliteit</p>	<p>2021-2022: juridische en financiële analyse van de formule</p> <p>Budget: Brussel Mobiliteit</p>
<p>4.6. Invoering van of ondersteuning voor een fietsvervangingsysteem voor de slachtoffers van fietsdiefstal</p>	<p>Piloot: Brussel Mobiliteit</p> <p>Partner: Potentiële privé of publieke partners te onderzoeken</p>	<p>2024: invoering van een systeem voor registraties op mybike.brussels en voor aangiftes bij de politie</p>

5. Educatie

Heel wat fietsdiefstallen kunnen worden voorkomen door een minimum aan voorzorgsmaatregelen te nemen. Regelmatige bewustmakingscampagnes wijzen onder meer nieuwe fietsers op deze problematiek.

Naast gewestelijke campagnes is het vooral belangrijk een aanhoudend preventiebeleid te voeren in de fietspunten en grote fietsparkings tijdens evenementen, alsook bij fietsmakers.

De campagnes hebben als doel de fietsers te informeren over de beste manier om hun fiets vast te maken, de goede fietsslots en de middelen om het risico op diefstal te beperken, onder meer door de fiets op het mybike.brussels-platform te registreren. Bij meer dan twee derde van alle diefstallen stellen we vast dat het fietsslot van slechte kwaliteit is (zie de enquête over fietsdiefstal). Desalniettemin merken we op dat de fietsers beter hun voorzorgen nemen: 44% van de fietsen wordt voortaan vastgemaakt aan het voorwiel en de kader (het dubbele t.o.v. vijf jaar geleden). 77% van de fietsen wordt vastgemaakt met een kwalitatief fietsslot en meer dan 20.000 fietsen werden geregistreerd op mybike.brussels, wat nog steeds maar 5% van alle fietsen in Brussel is.

Het is nodig de slachtoffers ertoe aan te zetten diefstal (online) aan te geven en het Brussels depot voor gevonden fietsen te promoten, evenals de nieuwe Facebook-pagina voor gevonden fietsen, die in 2021 zal worden aangemaakt.

Acties	Partners	Planning
5.1. Bewustmaking "Je fiets goed vastmaken"	<p>Piloten: Brussel Mobiliteit</p> <p>Partner: Brussel Preventie en Veiligheid</p>	<p>Continu in de communicatie op de sociale media, in het e-news over fietsen en in de folders</p> <p>De aanwezigheid van Brussel Mobiliteit op de sociale media versterken om de correcte informatie te verspreiden</p>

<p>5.2. Bewustmaking "De aangifte van en zoektocht naar een gestolen fiets stimuleren"</p>	<p>Piloten: Brussel Mobiliteit Partners: Brussel Preventie en Veiligheid, de fietsersverenigingen</p>	<p>Regelmatig Budget: Brussel Mobiliteit</p>
<p>5.3. Stickers op de fietsenstallingen</p>	<p>Piloot: Brussel Mobiliteit</p>	<p>Systematisch 2021 – 2022: Begin uitrol aangepaste sticker die een referentie naar mybike.brussels omvat Budget: Brussel Mobiliteit</p>
<p>5.4. Bewustmakingsacties (Autoloze zondag, Bike Experience, scholen, bedrijven, enz.)</p>	<p>Partners: Fietsersverenigingen, politiezones, gemeenten, Brussel Mobiliteit</p>	<p>Jaarlijks Budget: Brussel Mobiliteit</p>
<p>5.5. De samenwerking met de preventiediensten van de gemeenten versterken</p>	<p>Piloot: Brussel Mobiliteit Partners: Brulocalis, gemeenten, verenigingen Betrokken actoren: Brussel Preventie en Veiligheid</p>	<p>2022: start van acties op het terrein van het type "roadshow"</p>
<p>5.6. Organisatie van een specifiek colloquium over de fietsdiefstalproblematiek, door een beroep te doen op buitenlandse expertise</p>	<p>Piloot: Brussel Mobiliteit Partners: Brussel Preventie en Veiligheid, politie, verenigingen</p>	<p>2022 of 2023: organisatie van het colloquium (te bevestigen)</p>